BRM.1711.1.2017

Rada Miejska
Rumi

Rumia, 07 czerwca 2017r.

URZĄD MIASTA RUMI
Biuro Obsługi Mieszkańców
wpł. 2017 -06- 08
L.dz. ....Podpis.......................

PROTOKÓŁ Z KONTROLI

Kontrolowana jednostka organizacyjna:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą przy ul. Ślusarskiej 4, 84-230 Rumia, zwany w dalej: „ MOPS”.

Dyrektorem MOPS w trakcie okresu kontroli była i jest na dzień sporządzenia niniejszego raportu Pani Emilia Marzejon.

Postępowanie kontrolne przeprowadził w dniach 22-24 maja 2017 roku, powołany przez Radę Miejską Rumi zespół kontrolny, w którego skład weszli:
Leszek Grzeszczyk – przewodniczący,
Karolina Rydzewska – członek,
Magdalena Mrowicka – członek,
Hanna Cegielska – członek,
Michał Kryża – członek

Kontrolę przeprowadzono w zakresie: Realizacja zadań statutowych MOPS

Okres objęty kontrolą: od 01 grudnia 2015 roku do 20 maja 2017 roku.

Wykaz aktów prawnych wykorzystywanych podczas kontroli:

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. **o samorządzie gminnym** (Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95 z późn. zm.),
Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. **o finansach publicznych** (Dz.U. 2009 nr 157 poz. 1240 z późn. zm),
Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o **ochronie danych osobowych** (Dz.U. 1997 nr 133 poz. 883 z późn. zm.),
Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. **o pomocy społecznej** (Dz.U. 2004 Nr 64 poz. 593 z późn. zm.),
Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. **o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. poz. 1359 i 2183).
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. **w sprawie wzoru kontraktu socjalnego** (Dz.U. 2010 nr 218 poz. 1439),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. **w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego** (Dz. U. poz. 712),
Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. **w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego** (Dz.U. z 2016 r. poz. 1406),
Statut Miasta Rumi - tekst jednolity wg stanu na dzień 28 sierpnia 2014 roku, opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego poz. 3616 z dnia 28 października 2014 r.
Uchwała Nr XXXII/390/2017 Rady Miejskiej Rumi z dnia 9 lutego 2017 r. **w sprawie przyjęcia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej Rumi na 2017 rok**

I. Informacja o kontrolowanej jednostce:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rumi jest jednostką organizacyjną Gminy Rumia, utworzoną w celu realizacji zadań własnych Gminy oraz zadań zlecanych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Podstawowym zadaniem MOPS jest diagnozowanie, ocena i zaspokajanie stwierdzonych potrzeb osób, rodzin oraz środowisk wymagających pomocy. Obszar działania Ośrodka obejmuje teren Gminy Rumia. Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej kieruje dyrektor, a bieżący nadzór nad działalnością sprawuje Burmistrz Miasta.

II. Ustalenia zespołu kontrolnego:

W toku kontroli stwierdzono:

1. Ośrodek dysponuje regulaminem udzielania zamówień publicznych o wartości nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartości kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 907 z późn. zm.) tj. 30 tys. euro. W okresie kontrolowanym obowiązywał regulamin wprowadzony Zarządzeniem nr 48/2015 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rumi z dnia 07 września 2015 roku oraz od 28 lutego 2017 r. Regulamin zmieniony Zarządzeniem nr 5a/2017 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 28 lutego 2017 r. Zmiana ta została wprowadzona w celu ułatwienia niektórych procedur, w przypadku gdyby były one niemożliwe do przeprowadzenia lub nadmiernie kosztowne. Obie wersje regulaminu, tzn. przed zmianą oraz po zmianie nie budziły wątpliwości, z jednym wyjątkiem - tj. zapisem w §6 pkt 3 regulaminu po zmianie, w którym czytamy: „Udzielanie zamówień o wartości powyżej 3000 euro nieprzekraczającej równowartości wyrażonej w złotych o których mowa art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych, powinno następować po dokonaniu rozeznania i analizy rynku oraz wyboru najkorzystniejszej oferty otrzymanej od co najmniej jednego podmiotu mogącego zrealizować zamówienie". W związku z tym zapisem poproszono Panią Dyrektor Emilię Marzejon o wyjaśnienie celowości wprowadzenia tego punktu, na co Pani Dyrektor udzieliła satysfakcjonującej zespół kontrolny odpowiedzi – wyjaśniła bowiem, że zapis ten jest stosowany gdy na dostępnym rynku jest tylko jeden oferent. Nie zmienia to jednak faktu, iż stosując ten zapis może dojść do nieprawidłowości w postaci preferowania jednego oferenta. W ocenie zespołu i w świetle wyjaśnień Pani Dyrektor Marzejon zespół kontrolny uznał, że zapis ten powinien pozostać w regulaminie jednak należy zapisać kryteria jego stosowania aby wyeliminować zagrożenie preferowania jednego podmiotu, jeśli będzie dostępna ich większa ilość.
   W toku kontroli, zespół odkrył przypadki łamania regulaminu o którym mowa powyżej.
   Przykładami takiego działania są: zapytanie ofertowe DA.222.4.2016.KB z 11.03.2016 r. oraz DA.222.1.5.2016 z dnia 29.04.2016 r. Błędy polegały m.in. na braku podpisów dyrektora (puste miejsce na formularzu) lub podpis jednego pracownika w randze podinspektora w 3 miejscach na formularzu – również miejscu przeznaczonym dla asygnaty głównej księgowej oraz dyrektora. W ocenie zespołu kontrolnego może to świadczyć o braku nadzoru i kontroli wydatkowania środków. Innym błędem w tym temacie była przeprowadzona pełna procedura, ale z adnotacją na końcu iż zapytanie anulowano ze względu na brak środków, co stanowiło złamanie §3 pkt 1 ppkt 2 regulaminu („Przed wszczęciem procedury udzielenia zamówienia komórka organizacyjna szacuje z należytą starannością wartość zamówienia, w szczególności w celu ustalenia: (…), 2) czy wydatek ma pokrycie w planie rzeczowo-finansowym." Wynikiem tego było zmarnowanie czasu poświęconego przez pracownika na prowadzenie procedury, czego uniknięto by, gdyby zastosowano się do zacytowanego zapisu regulaminu.

2. Zespół kontrolny wnikliwie przeanalizował okoliczności samobójczej śmierci jednego z klientów ośrodka, pana Marka C., do której doszło w nocy z 2 na 3 stycznia 2017 r. Przeanalizowano zakres pomocy udzielanej denatowi. Korzystał on z zasiłku stałego, regulowanego ustawą o pomocy społecznej w wysokości 604 zł/miesiąc do lipca 2016 r. oraz zasiłków okresowego i celowego. Wziął również udział w spotkaniu opłatkowym dla osób samotnych 15.12.2016 r. W trakcie kontroli zespół kontrolny ustalił, iż z osobą tą nie była prowadzona systematyczna, co miesięczna praca ale nieregularnie, z dłuższymi przerwami w kontakcie z tym panem, głównie po jego zgłoszeniu się do ośrodka. Z wyjaśnień zastępcy dyrektora, pani Katarzyny Turek wynikało, że wsparcie otrzymują jedynie potrzebujący, którzy sami się zwrócą z prośbą o pomoc. Niedostateczna jest w ocenie zespołu kontrolnego tzw. „praca w terenie" z potrzebującymi, pracownicy socjalni oczekują na klientów w ośrodku MOPS. Podczas analizy teczki zespół kontrolny zauważył brak dwóch protokołów: z 23.08.2016 r. oraz z 20.10.2016 r., które wykazane były w metryczce teczki. Po zgłoszeniu tego do Dyrektor MOPS w Rumi Pani Emilii Marzejon, protokoły te dostarczono następnego dnia, wzbudziły one jednak wątpliwości zespołu kontrolnego, bowiem różniły się graficznie od innych protokołów. Po analizie tych protokołów, zespół kontrolny zauważył, iż protokół podpisany z dniem 23.08.2016 r. jest obowiązującym od 11 września 2016 r., a został opublikowany Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 25 sierpnia 2016 r. (Dz.U. 2016 poz.1406),
Ustalono również, na podstawie wyjaśnień prasowych Prokuratury Rejonowej w Wejherowie ,iż zgon nastąpił w nocy, prawdopodobnie pomiędzy 02 a 07 rano. Wynika z tego, że pan Marek C. musiał pozostać z ośrodku MOPS przy ul. Ślusarskiej 4 w momencie zamykania ośrodka w dniu 02 stycznia 2017 r. W ocenie komisji, podczas zamykania ośrodka w dniu 02 stycznia 2017 r. nie sprawdzono, lub nienależycie sprawdzono ośrodek podczas jego zamykania. Ośrodek ten zamykała osobiście Pani Dyrektor Emilia Marzejon.
Mając powyższe na uwadze, zespół kontrolny zbadał procedurę bezpieczeństwa MOPS w Rumi pod kątem zamykania i otwierania ośrodka oraz gospodarowania kluczami.
Procedura zamykania oraz dostępu do kluczy zastałą zawarta w Zarządzeniu nr 28/2016 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rumi z dnia 03 czerwca 2016 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji zabezpieczenia mienia powierzonego Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Rumi przed kradzieżą lub zniszczeniem, a także ochrony przed wstępem osób nieupoważnionych, z późniejszymi zmianami. Zarządzenie to uchyliło Zarządzenie w tej samej sprawie nr 62/2015 z dnia 27.10.2015 r.
Instrukcja ta m.in. wprowadza uprawnienia do dysponowania kluczami do poszczególnych pomieszczeń ośrodka oraz opisuje sposób zamykania ośrodka po godzinach pracy. W instrukcji tej wymienione zostały wszystkie pomieszczenia wraz z zapisem o dostępności do nich dla pracowników, pominięto jednak toalety (zarówno dla pracowników jak i dla klientów ośrodka). Zgodnie z tą instrukcją, zapis §3 pkt 1 ppkt 2) brzmi: „po zakończeniu pracy budynek jednostki i jego filie (a także wszystkie ich pomieszczenia) powinny być zamknięte na klucz, okna powinny być pozamykane, światło, komputery i inne sprzęty wyłączone". W przypadku zamykania ośrodka w dniu 02.01.2017 nie sprawdzono jednak wszystkich pomieszczeń. Z wyjaśnień Pani Dyrektor Emilii Marzejon, zamykającej ośrodek tego dnia wynika, że drzwi do toalety dla klientów, do której wydawane są klucze klientom (toaleta ta jest bowiem „stale zamknięta) zacięły się a klucz wisiał na miejscu do tego przeznaczonym. Pani Dyrektor nie sporządziła jednak żadnej notatki na ten temat, co w ocenie zespołu kontrolnego w przypadku niemożności spełnienia regulaminu wydaje się być oczywistym.
3. Zespół kontrolny, w trakcie kontroli badał ,również kontrakty socjalne. Stwierdzono, że największą ilość kontraktów socjalnych zawarto z osobami bezdomnymi. Były to kontrakty napisana w sposób nie budzący zastrzeżeń. Sporo zastrzeżeń zespół kontrolny miał do innych kontraktów socjalnych, których zapisy często nie spełniały wymogów stawianych

takim kontraktom. Zgodnie z ustawą bowiem kontrakty mają być długotrwałym, przemyślanym procesem prowadzącym do wyjścia z trudnych sytuacji życiowych. W kilku kontraktach znalazły się jednak zapisy iż celem kontraktu jest np. „posprzątanie mieszkania" lub „atrakcyjny wygląd", lub „wizyta u psychologa", lub jeszcze inne, co w ocenie zespołu kontrolnego nie jest trwałym, kompletnym procesem, planem wyjścia z trudnych sytuacji osób, które te kontrakty z ośrodkiem zawarły. W ocenie zespołu jest to niezrozumienie idei kontraktu socjalnego.

4. Zespół kontrolny badał również, z zachowaniem ochrony danych osobowych teczki osób korzystających z pomocy ośrodka. Zastrzeżenia budzą zasiłki celowe – zarówno ich zasadność przyznania jak i przyznane kwoty. Znalazły się bowiem wypłaty środków na podstawie metek z ceną, a nie na podstawie dowodów zakupu lub niezgodne w ocenie zespołu kontrolnego z art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, który mówi iż zasiłki powinny być wypłacane na cele związane z zaspokajaniem niezbędnych potrzeb (na „fryzjera"). Zespół kontrolny zwrócił również uwagę na nierówne traktowanie potrzebujących , w takich samych okolicznościach wypłaty zasiłku celowego – na zakup obuwia: jedna osoba potrzebująca uzyskała na ten cel wsparcie w wysokości 50 zł, natomiast inna dokładnie na ten sam cel 200 zł, przyznana zresztą decyzją osoby ze struktury kierowniczej a nie przez pracownika socjalnego.
   Zespół kontrolny zwrócił uwagę ,również na potrzebujących, którzy nie wykazują żadnych prób wyjścia z trudnej sytuacji, a w sposób ciągły korzystają ze świadczeń z MOPS w Rumi. Należy tu mieć na uwadze art. 4 ustawy o pomocy społecznej, w którym czytamy „Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej." W ocenie zespołu kontrolnego niewystarczająca jest w tym zakresie praca z osobami potrzebującymi. Rolą pracownika socjalnego jest bowiem dążyć wszelkimi prawnie dostępnymi środkami aby przezwyciężyć trudności potrzebujących i sprawić aby ponownie stali się osobami w pełni funkcjonującymi w społeczeństwie i nie wymagali więcej pomocy. Jest to zadanie trudne, nie mniej stanowi to cel pomocy społecznej. Zespół kontrolny nie znalazł jednak wystarczających efektów pracy z potrzebującymi i korzystającymi z pomocy społecznej, pomimo zwiększonej liczby pracowników socjalnych wobec lat ubiegłych. Należy mieć na uwadze, iż po ocenie zapotrzebowania na pracowników socjalnych ich liczba w obecnej kadencji Rady Miejskiej Rumi wzrosła o kilku, co nie przełożyło się jednak na zamierzone efekty.

I. Zalecenia pokontrolne

1. Przestrzeganie regulaminu zamówień i stworzenie jego mechanizmu weryfikacji.
2. Systematyczna praca z klientami, zwiększenie częstotliwości wywiadów środowiskowych.
3. Ścisłe przestrzeganie ustawy o pomocy społecznej, również w zakresie tworzenia i archiwizacji dokumentów.
4. Zwiększenie liczby pracowników odpowiedzialnych za pracę z osobami bezdomnymi – w tej chwili 1 pracownik zajmuje się 96-cioma takimi osobami.
5. Sprecyzowanie regulaminu w zakresie gospodarowania kluczami, w tym ujęcie wszystkich pomieszczeń zamykanych.
6. Utworzenie ewidencji kluczy do pomieszczeń udostępnianych klientom z datą i godziną przekazania i odbioru tych kluczy.
7. Sporządzanie kontraktów socjalnych zgodnie z ustawą, z uwzględnieniem zasad ich tworzenia szczególnie w zakresie zadań i celów oraz zamierzonego efektu końcowego, w oparciu o indywidualny plan pomocy każdemu potrzebującemu, w jasno określający i możliwy do zrealizowania sposób, który znacząco przyczyni się do poprawy sytuacji potrzebującego.
8. Równe traktowanie potrzebujących w kwestii przyznawania zasiłków celowych związanych z taką samą potrzebą.
9. Większy nacisk na pracę pracowników socjalnych w tzw. „terenie" – czyli bezpośrednią pracę z potrzebującymi.
10. Stały monitoring osób zaewidencjonowanych jako potrzebujące.

Na tym ustalenia kontroli zakończono.

Protokół sporządzono w czterech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano dyrektorowi jednostki kontrolowanej, kolejne przekazano Burmistrzowi Miasta, Przewodniczącemu RM , czwarty włączono do akt sprawy.

Na podstawie paragrafu 16.1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli (Dz.U.Nr 61, poz.543) kierownik kontrolowanej jednostki może odmówić podpisania protokołu, składając wyjaśnienie tej odmowy w terminie 7 dni. Odmowa podpisania protokołu nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
Leszek Grzeszczyk

Cegielska Hanna

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rumi
mgr Emilia Marzejon

8.06.2017 r.